

MIROSLAW BORUTA:

*„Polacy o i dla niepodległości
wschodnich sąsiadów Rzeczypospolitej”;*

Towarzystwo „POMOST”, Kraków 1995, 99 str.

Bardzo interesująca książka dotycząca dwu koncepcji polskiej polityki wschodniej (choć bardziej jej teorii niż praktyki) na przestrzeni, bez mała, dwustu lat. Jedna z nich – wiodący wątek – to idea stworzenia i umacniania tzw. Międzymorza, czyli zgody na powołanie na Wschód od nas pasa niepodległych bytów narodowych, ubezpieczających nas w ten sposób od Rosji. Idea druga – niejako służebna wobec pierwszej, choć niekoniecznie – to prometeizm, czyli rozpalanie wśród narodów włoczonych wbrew woli w rosyjskie imperium (niezależnie od jego systemu społeczne-

go) ducha separatyzmu i, w ten sposób, demontaż ostatniego na świecie kolonialnego kolosa.

Największym promotorem tych koncepcji i ich czołowym ideologiem był przedwojenny działacz polityczny **Tadeusz Hołówko**, zabity w zamachu w 1931 r. przez, o ironio, ukraińskich szowinistów narodowych – w działaniu na rzecz ich niepodległego państwa nie ustawał przez całe życie. Oczywiście, głównym praktykiem idei Międzymorza był Józef Piłsudski.

Walorem pracy Boruty jest wyodrębnienie z polskiego piśmiennictwa politycznego dwóch stuleci jednego wątku i zebranie go w jednej książce, która wydatnie udowadnia, że liczni wielcy polscy patrioci nie mieli w sobie za grosz szowinizmu.

Urzekł mnie w tej książce jeden prosty cytat z oświadczenia **Stronnictwa Polityki Realnej** z 1907 roku: *„Patriotyzm musi być szlachetny i twórczy; egoizm narodowy to złe stosunki z narodami, z którymi dzieje nas złączyły, to waśń i słabość (...)”*. Prawda?

Niestety, książka posiada dwa mankamenty: jest pozbawiona szerszego tła historycznego, przez co chwilami nuży monotematycznością. Po drugie, nie posiada bibliografii – przy dziele tego typu jest to poważny błąd. Dla usprawiedliwienia autora trzeba dodać, że „*Polacy...*” to zaledwie trzydzieści procent jego pracy doktorskiej, wybranych dla potrzeb wydawcy.

MARCIN KORNAK

POLACY O I DLA NIEPODLEGŁOŚCI WSCHODNICH SĄSIADÓW RZECZYPOSPOLITEJ

MIROSLAW
BORUTA

Kraków 1995

